

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М. П. ДРАГОМАНОВА**

Факультет політології і права

“Затверджено”

На засіданні Приймальної комісії
НПУ імені М. П. Драгоманова

Рекомендовано

Вченою радою Факультету
політології і права

Програма вступного випробування

з державного управління в освіті

для громадян України, іноземних громадян та осіб без громадянства,
при вступі на навчання для здобуття ступеня

«магістр»

*напрямок підготовки 07 «Управління та адміністрування»
спеціальність 074 «Публічне управління та адміністрування»*

Київ 2016

1. Пояснювальна записка

Управління в освіті є яскравим прикладом суті та значення управлінської діяльності в нашому суспільстві. Тисячі політиків і управлінців щодня сумлінно обмірковують і розробляють засади освітньої політики, яка забезпечує результативне функціонування системи навчальних закладів. Освітній керівний апарат є одним з найбільших серед державних і приватних установ. Кілька сотень тисяч вчителів, тисячі викладачів, мільйони учнів та студентів працюють щодня в державних і приватних освітніх установах України. Сотні відділів освіти, десятки управлінь освіти, Міністерство освіти і науки, аналізуючи та розробляючи політичний курс, спрямовують скоординовану діяльність вітчизняної освітньої організації.

Саме тому, місією магістерських програм у галузі державного управління є професійна підготовка відповідальних кадрів для державного управління та місцевого самоврядування, спроможних творчо розробляти, аналізувати і реалізовувати державну політику, ефективно й результативно виконувати управлінські функції, сприяти інноваційним процесам у суспільстві з метою утвердження соціальної справедливості, забезпечення прав і свобод людини, сталого розвитку на основі світових та європейських стандартів

**2. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ АБІТУРІЄНТА НА ВСТУПНОМУ
ВИПРОБУВАННІ З ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ В ОСВІТІ
(ТІЛЬКИ ДЛЯ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ)**

<i>За шкалою університет у</i>	<i>Визначення</i>	<i>Характеристика відповідей абітурієнта</i>	
		<i>на питання теоретичного змісту</i>	<i>на питання практичного змісту</i>
100-123 бали	Низький	Абітурієнт не усвідомлює змісту питання білету, тому його відповідь не має безпосереднього відношення до поставленого питання. Наявна повна відсутність уміння міркувати.	
124-149 балів	Задовільний	Відповіді на питання білету носять фрагментарний характер, характеризуються відтворенням знань на рівні запам'ятовування. Абітурієнт поверхово володіє умінням міркувати, його відповіді супроводжуються другорядними міркуваннями, які інколи не мають безпосереднього відношення до змісту запитання.	
150-174 балів	Достатній	У відповідях на питання білету допускаються деякі неточності або помилки непринципового характеру. Абітурієнт демонструє розуміння навчального матеріалу на рівні аналізу властивостей. Помітне прагнення абітурієнта логічно розмірковувати при відповіді на питання білета.	
175-200 балів	Високий	Абітурієнт дає повну і розгорнуту відповідь на питання білету. Його відповіді свідчать про розуміння навчального	

		матеріалу на рівні аналізу закономірностей, характеризуються логічністю і послідовністю суджень, без включення випадкових і випадання істотних з них.	
--	--	---	--

Якщо абітурієнт під час вступного випробування з конкурсного предмету набрав від 100-123 балів, то дана кількість балів вважається не достатньою для допуску в участі у конкурсному відборі до НПУ імені М. П. Драгоманова.

Оцінювання рівня знань абітурієнтів проводиться кожним із членів предметної комісії окремо, відповідно до критеріїв оцінювання. Загальний бал оцінювання рівня знань абітурієнта виводиться за результатами обговорення членами комісії особистих оцінок відповідей абітурієнтів. Бали (оцінки) вступного фахового випробування виголошуються головою предметної комісії усім абітурієнтам, хто приймав участь у випробуванні після закінчення іспиту.

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ ВИПРОБУВАННЯ З ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ В ОСВІТІ

3.1 Освіта як джерело соціально-економічного і культурного розвитку суспільства і об'єкт управління

1. Держава як суб'єкт управління соціальними процесами.
2. Освіта як об'єкт державного управління.
3. Державна освітня політика як механізм державному управлінні освітою.
4. Освітня система в Україні.
5. Особливості та механізми здійснення управління освітою.
6. Пріоритетні напрями розвитку освіти, її підсистем.
7. Об'єктивні основи і суб'єктивні фактори державного управління в сфері освіти.
8. Види суб'єктивних факторів державного управління освітою.
9. Організаційна структура державного управління в галузі освіти.
10. Основні принципи та особливості державно-громадського управління освітою.

Список рекомендованих джерел:

1. Крисюк С.В. Державне управління освітою. Навчальний посібник. /С.В. Крисюк.– К.: НАДУ, 2009-розділ 2.
2. Луговий В.І. Управління освітою. Навчальний посібник./ В.І. Луговий. – К.: УАДУ, 1997-304с.
3. Малиновський В. Я. Державне управління : навч. посібн. / В. Я. Малиновський. – Вид. 2-ге, доп. та перероб. – К. : Атіка, 2003. – 576 с
4. Ніколаєнко С.М. Вища освіта – джерело соціально-економічного і культурного розвитку суспільства /С.М. Ніколаєнко. – К.: Знання, 2005-319с.
5. Основні засади розвитку вищої освіти України в контексті Болонського процесу. – Тернопіль: вид-во ТДПУ ім. В. Гнатюка, 2004-147с.

6. Якісна освіта – запорука самореалізації особистості, наук видання / За заг. ред. С.М. Ніколаєнка, В.В. Тесленка. – К.: пед. преса, 2007-176с.

1. Сучасні проблеми формування та реалізації освітньої політики.
2. Державне управління освітою як підсистема соціального і державного управління взагалі.
3. Особливості державного управління освітою.
4. Дерево цілей і функціональна структура державного управління.
5. Форми державного управління.
6. Сучасні тенденції впровадження освітнього менеджменту та державно-громадського управління освітою.
7. Сутнісні характеристики і основні категорії державного управління освітою.
8. Ознаки державного управління.
9. Наукові основи державного управління освітою.
10. Моделі державного управління освітою.

Список рекомендованих джерел:

1. Гаєвський Б.А. Основи науки управління: Навчальний посібник./ Б.А. Гаєвський. – К.: МАУП, 1998 - 22-36с.
2. Крисюк С.В. Концептуальні засади розвитку державно-громадського управління освітою II Актуальні теоретико-методологічні та організаційно-практичні проблеми державного управління. Т.1./ С.В. Крисюк. – К.: вид-во НАДУ, 2004- с. 380-383.
3. Крисюк С.В. Державне управління освітою. Навчальний посібник. /С.В. Крисюк.– К.: НАДУ, 2009-розділ 2.
4. Луговий В.І. Управління освітою. Навчальний посібник./ В.І. Луговий. – К.: УАДУ, 1997-304с.

3.2 Організація державного управління в освіті

1. Моделі державного управління освітою.

2. Мета управління освітою.
3. Основні фактори ефективності державного управління в галузі освіти.
4. Соціально-психологічні особливості управління освітніми організаціями.
5. Визначення та оцінка ефективності державного управління.
6. Сучасний стан і напрями реформування державного управління.
7. Соціальне партнерство у реалізації державного управління освітою: сутність, прояви та вплив на якість державного адміністрування.
8. Законність в державному управлінні.
9. Методи управління освітою.
10. Методи переконання та примусу в державному управлінні, їх співвідношення.

Список рекомендованих джерел:

1. Киричук В. В. Історія державного управління в Україні : навч. посібн. / В. В. Киричук, В. І. Тимцуник. – К. : Вид. УАДУ, 2001. – 244 с.
 2. Державне управління: філософські, світоглядні та методологічні проблеми : монографія / за ред. В. М. Князева ; кіл. авт. : В. М. Князєв, І. Ф. Надольний, М. І. Мельник та ін. – К. : Вид. НАДУ : Міленіум, 2003. – 320 с.
 3. Луговий В.І. Управління освітою. Навчальний посібник./ В.І. Луговий. – К.: УАДУ, 1997-304с.
 4. Малиновський В. Я. Державне управління : навч. посібн. / В. Я. Малиновський. – Вид. 2-ге, доп. та перероб. – К. : Атіка, 2003. – 576 с.
 5. Якісна освіта – запорука самореалізації особистості наук. Видання За зм ред. С.М. Ніколаєнко, В.М. Тесленка. – К.: Пед. Преса, 2007-176с.
-
1. Мотивація як засіб стимулювання в управлінні освітою: гуманістична спрямованість, різновиди, фактори впливу.
 2. Основні принципи управління освітою.
 3. Сутність та основні принципи реалізації системного підходу до управління освітніми організаціями.

4. Стратегічне управління освітою
5. Основні прийоми стратегічного та ситуаційного управління освітою.
6. Цілі та функції державного управління освітніми процесами.
7. Загальні та спеціалізовані функції державного управління.
8. Основні принципи інформаційного забезпечення управління освітою.
9. Поняття та загальна характеристика єдиної інформаційної системи управління освітою.
10. Класифікація принципів державного управління.

Список рекомендованих джерел:

1. Бакуменко В. Д. Формування державно-управлінських рішень: проблеми теорії, методології, практики : монографія / В. Д. Бакуменко ; редкол. : В. М. Князєв, П. І. Надолішній, М. І. Мельник та ін. – К. : Вид. УАДУ, 2000. – 328 с.
2. Гаєвський Б.А. Основи науки управління: Навчальний посібник./ Б.А.Гаєвський. – К.: МАУП, 1998 - 22-36с.
3. Крисюк С.В. Концептуальні засади розвитку державно-громадського управління освітою II Актуальні теоретико-методологічні та організаційно-практичні проблеми державного управління. Т.1./ С.В. Крисюк. – К.: вид-во НАДУ, 2004- с. 380-383.
4. Крисюк С.В. Державне управління освітою. Навчальний посібник. /С.В. Крисюк.– К.: НАДУ, 2009-розділ 2.
5. Луговий В.І. Управління освітою. Навчальний посібник./ В.І. Луговий. – К.: УАДУ, 1997-304с.

3.3 Система органів державного управління освітою в Україні

1. Підпорядкованість органів управління освітою суб'єкт-об'єктні відносини в системі управління освітою.
2. Регіональні та структурні особливості приватних навчальних закладів в Україні.
3. Організаційно-структурна схема управління освітою в Україні.
4. Міжнародне співробітництво у галузі освіти на державному рівні.

5. Органи управління освітою регіонального та місцевого рівнів.
6. Законодавча база управління освітою в Україні.
7. Технологія підготовки, прийняття та організації виконання управлінських рішень.
8. Сутність та особливості управління конфліктами в установах системи освіти.
9. Функції та повноваження органів державного управління освітою.
10. Характерні особливості державної освітянської політики.

Список рекомендованих джерел:

1. Закон України «Про освіту».
2. Закон України «Про професійно-технічну освіту».
3. Національна доктрина розвитку освіти, розділ XIII-XIV.
4. Типове положення про атестацію педагогічних працівників України, Положення про порядок присудження наукових студентів і присвоєння вчених звань Збірник законодавчих та нормативних документів про освіту. Вісник – К.: МО України с.151.
5. Енциклопедія освіти. – К.: АПН України, Юрінком Інтер, 2008- с. 177; 987.
6. Хміль Ф.І. Управління персоналом: Підруч. – К.: Академвидав, 2006. – 488 с.
7. Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 09.04.1999 586-XIV (редакція від 19.05.2011 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

3.4. Інновації в управлінні освітою

1. Державне управління в зарубіжних країнах.
2. Державне регулювання інноваційним розвитком освіти.
3. Соціально-психологічні особливості управління інноваціями в освітніх організаціях.
4. Інноваційні технології в управлінні персоналом в освіті.

5. Ключові критерії сучасної кадрової політики.
6. Міжнародне співробітництво у галузі освіти на державному рівні.
7. Модернізації системи (підсистеми) освіти.
8. Сутність і переваги стратегічного управління освітою, механізми його здійснення.
9. Інформаційно-аналітична робота в освіті.
10. Позитивні і негативні сторони централізованої і децентралізованої моделі управління.

Список рекомендованих джерел:

1. Банк інноваційних педагогічних технологій. / [авт -упорядник Л. Галіцина]. – К.: Шкільний світ. – 2012. – 102 с.
2. Беженар О.А. Атестація педагогічних кадрів. / О. Беженар, Г. Беженар. – К.: Шкільний світ. – 2012. – 111 с.
3. Берека В.Є. Актуальні проблеми управління освітою. / В.Є. Берека, І.М. Шоробура. – Хмельницький, - 2006. – 148 с.
4. Білоусова Л.І. Інтернет-ресурси для освіти. / Л. Білоусова. К.: Видавничий дім «Шкільний світ». – 2011. 126 с.
5. Даниленко Л. Менеджмент інновацій в освіті. / Л. Даниленко. К.: Видавничий дім «Шкільний світ». – 2007. – 119 с.
6. Дзвінчук Д. Державне управління освітою в Україні: тенденції і законодавство. / Д. Дзвінчук. – К.: ЗАТ «Нічлова», 2003. – 240 с.
7. С.М. Державне управління вищою освітою в умовах трансформаційних перетворень. [Монографія]. / С.М. Домбровська. – Х.: Оберіг. – 2010. – 176с.
8. Гавриш Н.П. Національне виховання учнівської молоді. / Н. Гавриш, Г. Ситнік. К.: Видавничий дім «Шкільний світ». – 2011. – 126 с.
9. Іванюк І.В. Освітня політика: навч. посібник. / І.В. Іванюк. Університет економіки і права «Крок». – К.: Таксон, 2006. – 226 с.

1. Світові практики освітніх реформ.
2. Освітня політика в Україні.
3. Регіональні особливості розвитку освіти в Україні.
4. Освітня реформа в незалежній Україні: завдання та здобутки.
5. Гуманізація та демократизація освіти.
6. Національна доктрина розвитку освіти у XXI ст.
7. Підсистеми освіти: тенденції їх саморозвитку.
8. Інформатизація освіти, модернізація системи управління освітою.
9. Антикорупційні технології в державному управлінні. Протидія корупції у взаємовідносинах влада – суспільство.
10. Стратегічне управління інноваційним розвитком суспільства.
11. Зміни як іманентна складова процесу розвитку суспільства..
12. Стратегії суспільних інновацій в контексті викликів та загроз XXI століття.
13. Функціональне навантаження керівника-лідера у процесі впровадження суспільних змін.
14. Напрямки модернізації суспільства та стратегії подолання спротиву до реалізації змін в Україні.
15. Перспективи інноваційного розвитку суспільства в Україні в інформаційну епоху.

Список рекомендованих джерел:

1. Ковальський Т.Д. Проблемні ситуації в керуванні освітою. — Л.: Літопис, 2003. — 250 с.
2. Кремень В. Г. Освіта і наука в Україні — інноваційні аспекти. Стратегія. Реалізація. Результати. — К.: Грамота, 2005. — 448 с.
3. Браун, М.Пол. Посібник з аналізу державної політики / Браун, М.Пол. / Пер. з англ. – К.: Основи, 2000. – 243 с.
4. Томас Б. Тімар, Девід Л. Кірп. Як домогтися досконалости в освіті. — Львів: Літопис, 2004. — 176 с.

5. Феномен інновації: освіта, суспільство, культура : [монографія] / [авт. кол.: В. Г. Кремень, В. В. Ільїн, С. В. Пролєєв] ; за ред. В. Г. Кременя ; Ін-т обдар. дитини АПН України. — К.: Пед. думка, 2008. — 470 с.
6. Фініков Т. Сучасна вища освіта: світові тенденції та Україна. — К.: Таксон, 2002. — 176 с.
7. Фуллан М. Сили змін. Вимірювання глибини освітніх реформ. — Львів: Літопис, 2000. — Ч. 1. — 272 с.
8. Фуллан М. Сили змін. Вимірювання глибини освітніх реформ. — Львів: Літопис, 2000. — Ч. 2 (Продовження). — 164 с.
9. Штойєр Е. Как управлять изменениями в образовании: техники принятия решений и стратегии развития персонала. — Мінськ, 2004. — 124 с.

3.5 Для пільгових категорій осіб, яким надано право складати вступні випробування (особи, що потребують особливих умов складання випробувань) в НПУ імені М. П. Драгоманова за рішенням Приймальної комісії створюються особливі умови для проходження вступних випробувань.

СТРУКТУРА БІЛЕТУ ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова

Факультет політології і права

Вступне випробування з
державного управління в освіті

Ступінь/ ОКР: магістр

Напрямок підготовки: «Управління та адміністрування»

Спеціальність: «Публічне управління та адміністрування»

На базі ступеня/ОКР: «бакалавр»

Екзаменаційний білет № 1

1. Держава як суб'єкт управління соціальними процесами.
2. Правові засади управління освітою.
3. Державне регулювання інноваційним розвитком освіти.

Затверджено на засіданні Приймальної комісії НПУ імені М. П. Драгоманова

Протокол № __ від «__» 2016р.

Голова фахової комісії _____ / _____ /
Підпис Прізвище, ім'я, по батькові

Рекомендовані інформаційні джерела Нормативно-правові акти:

Закон України "Про вищу освіту". [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>

Закон України "Про освіту". [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>

Закон України "Про державні цільові програми". [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>

Закон України про внесення змін і доповнень до Закону України "Про освіту" // Голос України. – 1996. – 25 квіт. – № 77. – <http://zakon.rada.gov.ua>.

Концепція Державної цільової програми „Наука в університетах” на 2008-2012 роки: Розп. Каб. Мін. України від 28 лип. 2007 р. № 548.

Національна рамка кваліфікацій. Постанова КМУ. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF>

Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України з питань оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери // Уряд. кур'єр: Документи. – 2005. – 13 жовт. – № 194..

Про затвердження плану заходів щодо розвитку вищої освіти на період до 2015 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2010 р. № 1728-р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

Про схвалення Концепції Державної цільової програми розвитку дошкільної освіти на період до 2017 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2010 р. N 1721-р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

Основна література:

Ковальський Т.Д. Проблемні ситуації в керуванні освітою. — Л.: Літопис, 2003. — 250 с.

Кремень В. Г. Освіта і наука в Україні — інноваційні аспекти. Стратегія. Реалізація. Результати. — К.: Грамота, 2005. — 448 с.

Браун, М.Пол. Посібник з аналізу державної політики / Браун, М.Пол. / Пер. з англ. — К.: Основи, 2000. — 243 с.

Вайс К.Г. Оцінювання: Методи дослідження програм та політики Evaluation Methods for studying programs and policies /К.Г.Вайс; Пер. с англ. Р.Ткачук, М.Корчинська. — К.: Вид. Соломії Павличко "Основи", 2000. — 671 с.

Концепція сучасної державної кадрової політики України. — К., Вид-во НАДУ, 2006 – 56 с .

Луговий В.І. Державна політика і управління в освіті // Десять років становлення (досвід досліджень, розробок і впроваджень у сфері державного управління). — К.: Вид-во НАДУ, 2005

Мельник В.К., Технологія стратегічного планування діяльності загальноосвітнього навчального закладу [Режим доступу] http://www.nbu.gov.ua/e-journals/ttmuo/2010_3/10melgee.pdf

Педагогіка вищої школи / [В.П.Андрущенко, І.Д.Бех, І.С.Волощук та ін.]; за ред.

В.Г.Кременя, В.П.Андрущенко, В.І.Лугового. – К.: Педагогічна думка, 2009. – 256 с.

Сарасон С. Політичне провідництво і можливі невдачі в реформуванні освіти. — Л.: Літопис, 2004.

Томас Б. Тімар, Девід Л. Кірп. Як домогтися досконалости в освіті. — Львів: Літопис, 2004. — 176 с.

Феномен інновації: освіта, суспільство, культура : [монографія] / [авт. кол.: В. Г. Кремень, В. В. Ільїн, С. В. Пролеєв] ; за ред. В. Г. Кременя ; Ін-т обдар. дитини АПН України. — К.: Пед. думка, 2008. — 470 с.

Фініков Т. Сучасна вища освіта: світові тенденції та Україна. — К.: Таксон, 2002. — 176 с.

Фуллан М. Сили змін. Вимірювання глибини освітніх реформ. — Львів: Літопис, 2000. — Ч. 1. — 272 с.

Фуллан М. Сили змін. Вимірювання глибини освітніх реформ. — Львів: Літопис, 2000. — Ч. 2 (Продовження). — 164 с.

Штойер Е. Как управлять изменениями в образовании: техники принятия решений и стратегии развития персонала. — Мінськ, 2004. — 124 с.

Додаткова література:

Державна політика: аналіз та механізми її впровадження в Україні: Навч. посіб. / Кол. авт.; За заг. ред. В.А.Ребкало, В.В.Тертички. – К.: Вид-во УАДУ, 2000. – 232 с.

Брайсон Дж. Стратегічне планування для державних і неприбуткових організацій. — Львів: Літопис, 2004.

Підготовка керівника середнього закладу освіти: Науково-методичний посібник / За ред. Л. Даниленко. — Київ: Міленіум, 2004.

Освітній менеджмент / За ред. Л. Даниленко, Л. Карамушки. — Київ: Шкільний світ, 2003.

Драйден Г., Вос Дж. Революція в навчанні. — Львів: Літопис, 2005.

Національний інформаційний центр зі співробітництва з ЄС у сфері науки і технологій. Сьома рамкова програма ЄС з досліджень «Будівництво європейського дослідницького простору знань для зростання» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.frb-nip.kiev.ua/index.php/uk/>.

Оболенська Т.Є. Маркетинг освітніх послуг: вітчизняний і зарубіжний досвід. – К.: КНЕУ, 2001.

Слюсаренко О.М. Концепція модернізації роботи органів державної влади з професійного вдосконалення та кар'єрного розвитку державних службовців в Україні // Тематичний випуск „Безперервна освіта в Україні: реалії та перспективи” – додаток до тем.